

NA - J - 11 69/28

T A J N E

Egz. Nr. 50

ZARZĄDZENIE DOWÓDCY WOJSK OCHRONY POGRANICZA

nr 058/ZW z dnia 10. X. 1978 r.

w sprawie wprowadzenia do użytku służbowego Wytocznych Szefa Zarządu Zwiadu WOP dotyczących zakresu działania operacyjnego Wydziałów II Brygad, GPK i strażnic lądowych.

Zatwierdzam i wprowadzam do użytku służbowego w Wojskach Ochrony Pogranicza Wytoczne Szefa Zarządu Zwiadu WOP dotyczące zakresu działania operacyjnego Wydziałów II Brygad WOP, GPK i strażnic lądowych.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Załączników: *jedna* - Wytoczne /egz. nr/.

DOWÓDCA
WOJSK OCHRONY POGRANICZA
[Signature]
gen. bryg. Czesław STOPIŃSKI

Zadania wymienione w ppkt "a" wykonuje grupa działająca na zapleczu lądowych strażnic kadrowych i rozwiniętych, których kadra dowódcza została wprowadzona do pracy operacyjnej, natomiast zadania wymienione w ppkt "b" - grupa działająca na zapleczu strażnic nadmorskich i tych lądowych strażnic rozwiniętych, których kadra dowódcza nie została jeszcze włączona do pracy operacyjnej.

3. Wzmocnienie i pogłębienie ochrony określonego odcinka granicznego przez terenową grupę operacyjną Wydziału /sekcji/, polega na organizowaniu i prowadzeniu pracy operacyjnej przez skład osobowy grupy zarówno w strefie działania strażnic jak i poza tą strefą w pasie granicznym na głębokość do 30 km.

Pracę operacyjną w strefie działania strażnic koncentruje się przede wszystkim na wybranych kierunkach, zagadnieniach i stykach między pododdziałami oraz w określonych rejonach i środowiskach szczególnie zagrożonych z punktu widzenia ochrony granicy i KW ochrony kraju, jak również na prowadzeniu ciekawszych spraw operacyjnych. Ma to na celu dodatkową operacyjną kontrolę szczególnie zagrożonych kierunków, rejonów, styków i środowisk, niezależnie od pracy operacyjnej prowadzonej przez strażnice.

Poza strefą działania strażnic, w pasie granicznym, prowadzi się pracę operacyjną w pełnym zakresie zgodnie z aktualną sytuacją i konkretnymi potrzebami.

4. Wykonując zadania określone w pkt 3 terenowa grupa operacyjna Wydziału /sekcji/ pozyskuje i pracuje z wartościowymi tajnymi współpracownikami, zwłaszcza manewrowymi, posiadającymi dotarcie do określonych osób, grup i środowisk stanowiących w danym terenie zagrożenie dla nienaruszalności granicy i bezpieczeństwa państwa oraz inwigiluje, sprawdza i rozpracowuje osoby podejrzane o przestępstwa graniczne w ramach odpowiednich spraw operacyjnych. W stosunku do osób podejrzanych o działalność antypaństwową postępuje zgodnie z decyzją Szefa Wydziału II Brygady, uzgodnioną z właściwym pionem SB KWMO.

Koordinacja działań operacyjnych w podanym zakresie między terenową grupą operacyjną a strażnicami należy do Szefa

Zadania wymienione w ppkt "a" wykonuje grupa działająca na zapleczu lądowych strażnic kadrowych i rozwiniętych, których kadra dowódcza została wprowadzona do pracy operacyjnej, natomiast zadania wymienione w ppkt "b" - grupa działająca na zapleczu strażnic nadmorskich i tych lądowych strażnic rozwiniętych, których kadra dowódcza nie została jeszcze włączona do pracy operacyjnej.

3. Wzmocnienie i pogłębienie ochrony określonego odcinka granicznego przez terenową grupę operacyjną Wydziału /sekcji/, polega na organizowaniu i prowadzeniu pracy operacyjnej przez skład osobowy grupy zarówno w strefie działania strażnic jak i poza tą strefą w pasie granicznym na głębokość do 30 km.

Pracę operacyjną w strefie działania strażnic koncentruje się przede wszystkim na wybranych kierunkach, zagadnieniach i stykach między pododdziałami oraz w określonych rejonach i środowiskach szczególnie zagrożonych z punktu widzenia ochrony granicy i KW ochrony kraju, jak również na prowadzeniu ciekawszych spraw operacyjnych. Ma to na celu dodatkową operacyjną kontrolę szczególnie zagrożonych kierunków, rejonów, styków i środowisk, niezależnie od pracy operacyjnej prowadzonej przez strażnice.

Poza strefą działania strażnic, w pasie granicznym, prowadzi się pracę operacyjną w pełnym zakresie zgodnie z aktualną sytuacją i konkretnymi potrzebami.

4. Wykonując zadania określone w pkt 3 terenowa grupa operacyjna Wydziału /sekcji/ pozyskuje i pracuje z wartościowymi tajnymi współpracownikami, zwłaszcza manewrowymi, posiadającymi dotarcie do określonych osób, grup i środowisk stanowiących w danym terenie zagrożenie dla nienuiszczenia granicy i bezpieczeństwa państwa oraz inwigiluje, sprawdza i rozpracowuje osoby podejrzane o przestępstwa graniczne w ramach odpowiednich spraw operacyjnych. W stosunku do osób podejrzanych o działalność antypaństwową postępuje zgodnie z decyzją Szefa Wydziału II Brygady, uzgodnioną z właściwym pionem SB KWMO.

Koordinacja działań operacyjnych w podanym zakresie między terenową grupą operacyjną a strażnicami należy do Szefa

Wydziału /kierownika sekcji/. Z jego inicjatywy raz na kwartał organizuje się w grupie naradę roboczą z kadrą operacyjną strażnic i GPK w celu omówienia aktualnej sytuacji, dokonania wymiany informacji i uzgodnienia działań operacyjnych. W naradzie winien uczestniczyć Zca Szefa Wydziału bądź inny wyznaczony oficer Wydziału II Brygady.

Niezależnie od powyższego kadra grupy operacyjnej może brać udział w kontroli wykonania określonych czynności operacyjnych przez strażnice - na polecenie Szefa Wydziału /kierownika sekcji/.

5. Operacyjne zabezpieczenie określonego odcinka granicznego przez terenową grupę operacyjną Wydziału /sekcji/, odbywa się według zasad określonych w rozdziale III, pkt 3 - 11 niniejszych wytycznych.

Terenowa grupa operacyjna tego charakteru do czasu przeszkolenia i wprowadzenia kadry pododdziałów wymienionych w pkt 2 do pracy operacyjnej utrzymuje roboczy kontakt z dowódcami strażnic, udziela im pomocy w skutecznej ochronie granicy, czuwa nad właściwym udziałem kadry i żołnierzy w KW ochronie kraju oraz odbiera, selekcjonuje i wykorzystuje otrzymane od nich informacje przedstawiające wartość operacyjną.

6. Strefę działania terenowej grupy operacyjnej Wydziału /sekcji/ określa Szef Wydziału /kierownik sekcji/ w porozumieniu z D-cą Brygady /batalionu/. Z reguły winna ona obejmować obszar pasa granicznego do 30 km dla grupy pracującej na zapleczu lądowych strażnic kadrowych i do 20 km dla grupy pracującej na zapleczu lądowych strażnic rozwiniętych lub strażnic nadmorskich.

Kierownik grupy dzieli strefę działania na rejony i przydziela poszczególnym oficerom do prowadzenia pracy operacyjnej lub operacyjnego zabezpieczenia, zależnie od wykonywanych zadań przez grupę. Pracę operacyjną grupy organizuje i prowadzi według miesięcznych /kwartalnych/ planów pracy operacyjnej zatwierdzanych przez Szefa Wydziału /kierownika sekcji/.

7. Udział terenowej grupy operacyjnej Wydziału /sekcji/ w pościgach za sprawcami przestępstw granicznych odbywa się według planu działania Wydziału /sekcji/ zatwierdzonego przez D-cę Brygady /batalionu/.

8. Kontrolę i nadzór nad pracą terenowej grupy operacyjnej Wydziału /sekcji/ sprawuje Szef Wydziału /kierownik sekcji/ lub Z-ca Szefa Wydziału.

B. Pozostałe grupy operacyjne Wydziału.

9. Grupa obiektowa Wydziału nadzoruje i kontroluje działania operacyjne strażnic podległych Brygadzie i sekcji II batalionu, natomiast grupa KRG - granicznych placówek kontrolnych. Niezależnie od tego oficerowie obu grup prowadzą własną pracę operacyjną na wybranych obiektach oraz najbardziej aktywnych kierunkach i zagrożonych rejonach operacyjnej odpowiedzialności Brygady. Pozyskują oni i pracują z wartościowymi tajnymi współpracownikami, mogącymi wykonywać zadania ofensywne w prowadzonych sprawach operacyjnych i zadania manewrowe w strefie działania Wydziału.

10. Strefa działania Wydziału obejmuje obszar pasa granicznego na odcinku Brygady a w uzasadnionych przypadkach określone kierunki, rejony i obiekty poza tym pasem, jeżeli wymaga tego dobro ochrony granicy, KRG i KW ochrona kraju. Dotyczy to zwłaszcza międzynarodowych szlaków komunikacyjnych i obiektów związanych z ruchem granicznym.

Strefę działania dla grupy obiektowej i grupy KRG oraz kierunki lub rejony działania dla oficerów obu grup określa Szef Wydziału.

11. Sekcja rozpracowań Wydziału na polecenie Szefa Wydziału przyjmuje do bezpośredniego prowadzenia szczególnie ważne i godne uwagi sprawy operacyjne.

W Wydziałach nie posiadających etatowych sekcji rozpracowań powołuje się w tym celu stałe lub doraźne grupy rozpracowań zarządzeniem wewnętrznym Szefa Wydziału.

12. Koordynacja działań operacyjnych między grupami operacyjnymi Wydziału należy do obowiązków Szefa Wydziału i jego zastępców.

Szef Wydziału organizuje również współdziałanie Wydziału /sekcji/, GPK i strażnic w ramach Brygady oraz z poszczególnymi pionami operacyjnymi KWMO.

13. Szczegółowy zakres działania poszczególnych grup Wydziału i obowiązki osób funkcyjnych ustala Szef Wydziału kierując się niniejszymi wytycznymi oraz obowiązującymi przepisami dot. udziału organów WOP w KW ochronie kraju, selekcji osób przekraczających granicę państwa i współdziałania z innymi jednostkami operacyjnymi, a zwłaszcza z pionem II SB MSW.

C. Sekcja II batalionu WOP.

14. Sekcja II batalionu WOP w Szklarskiej Porębie i Świnoujściu jest organem zwiadu tych jednostek, powołana do organizowania, kierowania i operacyjnego zabezpieczenia odcinka batalionu. Zadania z tym związane realizuje według zasad określonych w pkt 2-8 zależnie od rodzaju strażnic na zapleczu których działa. Dotyczy to zarówno samej sekcji jak i podległej jej terenowej grupy operacyjnej.

15. Kierownik sekcji dzieli odcinek batalionu na strefę działania oficerów sekcji i strefę działania terenowej grupy operacyjnej, wchodzącej w skład sekcji według ogólnie przyjętych zasad, kierując się postanowieniami pkt 6.

Funkcje kierownicze w stosunku do terenowej grupy operacyjnej sprawuje osobiście.

✓ II. GRANICZNA PLACÓWKA KONTROLNA.

1. Graniczna placówka kontrolna jest pododdziałem granicznym powołanym do operacyjnego zabezpieczenia określonych przejść granicznych /przejścia granicznego/ i obiektów, kontroli

V ruchu granicznego, rozpoznania i filtracji osób przekraczających granicę państwa, wykonywania innych zleconych jej zadań wobec tych osób oraz do udziału w KW ochronie kraju i działań na rzecz dalszego umacniania bezpieczeństwa i porządku publicznego w strefie działania.

2. Przełożonym d-cy GPK w zakresie pracy operacyjnej, operacyjno-kontrolerskiej oraz ewidencji i techniki operacyjnej jest Z-ca D-cy Brygady d/s Zwiadu, a organem nadzorowania działań w tym przedmiocie - Wydział II Brygady.

W odniesieniu do GPK Warszawa - Okęcie i GPK Poznań - Ławica wyżej wymienione funkcje sprawuje Zarząd Zwiadu WOP.

3. Zadania w zakresie operacyjnego zabezpieczenia przejść granicznych /przejścia granicznego/, przedsiębiorstw i instytucji obsługujących ruch graniczny lub innych obiektów powierzonych operacyjnej ochronie /porty, przystanie, rybołówstwo, żegluga promowa, kluby żeglarskie zlokalizowane na wybrzeżu morskim, wybrane statki handlowe własne i obce/ realizuje grupa operacyjna GPK, wykorzystując wszystkie środki, metody i formy pracy operacyjnej.

Do podstawowych zadań grupy operacyjnej GPK należy:

- a/ rozpoznanie, zapobieganie i wykrywanie w przejściach granicznych /przejściu granicznym/ wszelkiej działalności przestępczej, skierowanej przeciwko nienaruszalności granicy, bezpieczeństwu państwa i jego interesom.

Rozpracowywanie metod przestępczych i kanałów przerzutu przez granicę osób oraz wrogiej literatury, dokumentów i innych materiałów w ruchu granicznym;

- b/ operacyjna kontrola i zabezpieczenie osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach i instytucjach obsługujących ruch graniczny oraz w innych przedsiębiorstwach i obiektach powierzonych operacyjnej ochronie a zwłaszcza w rybołówstwie morskim, portach i przystaniach. Wykorzystywanie w tym przedmiocie szerokich działań profilaktycznych, a między innymi zapobieganie zatrudnieniu lub powodowanie eliminowania elementu niepożądanego zatrudnionego w tych przedsiębiorstwach i obiektach.

- 7 -

Rozpoznawanie osób, a zwłaszcza cudzoziemców z kk przybywających na pobyt czasowy do przedsiębiorstw, instytucji i obiektów powierzonych operacyjnej ochronie. Ujawnianie i rozpoznawanie podejrzanych kontaktów obywateli PaL z cudzoziemcami przybywającymi do tych obiektów;

- c/ pozyskiwanie i praca z osobowymi źródłami informacji, zwłaszcza do zabezpieczenia stwierdzonych kierunków przestępczości granicznej, środowisk i odcinków najbardziej zagrożonych, elementu podatnego do dokonywania przestępstw granicznych lub noszącego się z zamiarem ucieczki z Polski i na stykach obywateli PRL z cudzoziemcami.

W oparciu o bieżące rozpoznanie sytuacji operacyjnej w przejściach granicznych /przejściu granicznym/ ukierunkowywanie i koordynowanie działań operacyjnych kadry GPK;

- d/ przetwarzanie i wykorzystywanie we własnym zakresie materiałów otrzymanych od źródeł informacji będących na łączności pracowników GPK, materiałów charakteru granicznego uzyskanych w toku pracy filtracyjno-rozpoznawczej lub dotyczących osób zatrudnionych w obiektach powierzonych operacyjnej ochronie.

Opracowywanie i przekazywanie materiałów do wykorzystania Wydziałów II Brygady lub innym GPK oraz strażnicom WOP przez Wydział;

- e/ zakładanie i prowadzenie wszystkich kategorii spraw operacyjnych.

Zapewnienie operatywności i ofensywności w rozpoznawaniu lub rozpracowywaniu figurantów spraw orsz wyjasnianiu posiadanych materiałów lub dokumentowaniu dowodów przestępstwa w ścisłym współdziałaniu z pionem dochodzeniowo-śledczym;

- f/ udział w uzasadnionych przypadkach w prowadzeniu rozmów z osobami przekraczającymi granicę państwową, zwłaszcza przekazującymi ciekawe z punktu widzenia operacyjnego informacje lub osobami godnymi uwagi operacyjnej.

Przygotowywanie zadań w tym zakresie kontrolerom GPK;

g/ prowadzenie aktywnego rozpoznania operacyjnego wobec marynarzy kk, badanie przyczyn i celów odstania od statków w portach PRL przez sprawdzanie wszystkich okoliczności i alibi w sposób oficjalny i przy wykorzystaniu dostępnych środków pracy operacyjnej.

Stosowanie w tych sprawach kombinacji operacyjnych mających między innymi na celu pozorowanie współpracy z odstałymi marynarzami. Indagowanie tych marynarzy na tematy godne uwagi operacyjnej;

h/ wyjaśnianie przyczyn i okoliczności odstań w portach kk członków załóg polskich statków rybackich oraz ucieczek lub odmowy powrotu do kraju osób z obiektów zabezpieczanych operacyjnie przez GPK;

i/ prowadzenie rozpoznania osób wrogo lub ujemnie oddziałujących w portach państw kapitalistycznych na załogi polskich statków rybackich i handlowych oraz wykorzystywanie tych informacji do działań profilaktycznych w środowisku rybackim;

j/ wykorzystywanie faktów zatrzymań osób do uzyskiwania godnych uwagi operacyjnej informacji oraz do pozyskań dla celów operacyjnych.

4. Zadania w zakresie kontroli granicznej osób i środków transportu, rozpoznania i filtracji osób przekraczających granicę oraz wykonywanie innych zleconych zadań wobec podróżnych realizuje grupa operacyjno-kontrolerska GPK. System kontroli i organizacji służby dostosowuje się do rodzaju i nasilenia ruchu granicznego, specyfiki danych przejść granicznych /przejścia granicznego/ oraz warunków lokalnych.

Do podstawowych zadań grupy operacyjno-kontrolerskiej GPK należy:

a/ kontrola legalności przekraczania granicy ze szczególnym zwracaniem uwagi na ujawnianie osób posługujących się sfałszowanymi lub cudzymi dokumentami podróży oraz przeciwdziałanie nielegalnym przekroczeniom granicy w skrytkach międzynarodowych środków transportu lub z pominięciem kontroli granicznej.

Wyjaśnianie nieścisłości, uchybień i niezgodności w dokumentach podróży zwłaszcza sugerujących możliwość fałszerstwa oraz sprawdzanie ich autentyczności i podejmowanie w tych sprawach decyzji, a w przypadkach uzasadnionych uzgadnianie decyzji z przełożonymi lub właściwymi organami.

Ujawnianie metod przestępczych stosowanych przy wykorzystaniu ruchu granicznego a w szczególności do przerzutu osób, materiałów o wrogiej treści i innych przedmiotów godzących w interesy państwa.

- b/ prowadzenie pracy filtracyjno-rozpoznawczej wśród osób przekraczających granicę a zwłaszcza cudzoziemców z kk i posiadaczy paszportów konsularnych oraz wstępne rozpoznanie marynarzy statków bander kk, zawijających do portów PRL w celu uzyskiwania informacji i spostrzeżeń do wykorzystania w procesie kontroli granicznej i ochronie granicy państwowej, a także wyselekcjonowania osób godnych uwagi operacyjnej, mogących stanowić przedmiot zainteresowania własnych organów i innych jednostek operacyjnych;
- c/ wykonywanie zastrzeżeń operacyjnych i innych czynności w stosunku do osób, środków transportu przekraczających granicę - zgłoszonych przez uprawnione jednostki operacyjne i upoważnione organy państwowe.

Wykorzystywanie w działalności służbowej informacji wynikających z otrzymanych do wykonania zastrzeżeń operacyjnych;

- d/ wydawanie wiz obywatelom kk zgodnie z obowiązującymi przepisami i sprawowanie nadzoru nad przymusem dewizowym w stosunku do tej kategorii osób oraz nadzoru nad egzekwowaniem opłat paszportowych wobec obywateli PRL przekraczających granicę.

Wykorzystywanie tych okoliczności do rozpoznawania osób przekraczających granicę;

- e/ przeciwdziałanie przewozowi przez granicę wrogiej lub pozbawionej debitu komunikacyjnego literatury oraz wywozowi z PRL materiałów i przedmiotów stanowiących tajemnicę, bez wymaganego zezwolenia.

Bieżące współdziałanie w tym zakresie z funkcjonariuszami UC, jak również wstępne wyjaśnianie źródeł pochodzenia, przeznaczenia i celu przewożenia przez granicę państwa;

- ✓ f/ ujawnianie przywożonych do PRL urządzeń technicznych i innych przedmiotów, które ze względu na przeznaczenie mogą stanowić wyposażenie do prowadzenia działalności szpiegowskiej.

Wykrywanie skrytek w środkach transportu, służących do przewozu tych przedmiotów, dokumentów, instrukcji itp. materiałów;

- g/ opracowywanie i niezwłoczne przekazywanie zainteresowanym jednostkom operacyjnym pilnych informacji uzyskanych w toku pracy filtracyjno-rozpoznawczej wśród osób przekraczających granicę i wstępnego rozpoznania marynarzy statków under kk;
- h/ realizowanie określonych przedsięwzięć związanych z przeciwdziałaniem przeniesieniu do PRL chorób zakaźnych w odniesieniu do ludzi i zwierząt oraz współdziałanie w tym przedmiocie z właściwymi służbami i organami;
- i/ bieżące współdziałanie z obsługą międzynarodowych środków transportu /PKP, PFWAR "WARS", komunikacje samochodowa, załogi PLL "LOT" itp./ w celu zapewnienia sprawniej kontroli granicznej podróży oraz uzyskiwania informacji i spostrzeżeń mających wpływ na kontrolę graniczną lub dotyczących godnych uwagi operacyjnej osób, zdarzeń, faktów i zjawisk;
- j/ prace z kontaktami służbowymi, a w uzasadnionych przypadkach z kontaktami operacyjnymi lub tajnymi współpracownikami w celu uzyskania informacji przydatnych do wykorzystania w procesie kontroli granicznej osób i środków transportu, jak również działalności GPK;
- k/ zabezpieczenie śladów i dowodów dokonanego przestępstwa granicznego lub innego ujawnionego podczas kontroli granicznej do czasu przejęcia sprawy przez oficera śledczego;
- l/ udział w zabezpieczeniu międzynarodowej komunikacji lotniczej przed aktami terroru, sabotażu i dywersji;

m/ kontrola zgodności kwestionariuszy wizowych /kart kontroli przekraczania granicy/ z danymi zawartymi w dokumentach podróży oraz prostowanie ewentualnych nieścisłości lub niezgodności.

5. Zadaniem grupy ewidencji i techniki operacyjnej jest wspieranie działań grupy operacyjnej i operacyjno-kontrolerskiej GPK. Do podstawowych zadań tej grupy należy:

- a/ utrzymywanie w stanie sprawnym do użytku środków technicznych, będących na wyposażeniu GPK, przeznaczonych do wykorzystania w pracy operacyjnej i operacyjno-kontrolerskiej;
- b/ prowadzenie i bieżące uaktualnianie /bez względu na porę doby/ dokumentacji zastrzeżeniowej oraz informowanie kontrolerów będących w służbie o zachodzących zmianach w tej dokumentacji;
- c/ szybkie, sprawne i bezbłędne przekazywanie do Informatyki MSW danych o ruchu granicznym cudzoziemców z KK oraz o innych określonych osobach przekraczających granicę państwa;
- d/ prowadzenie ewidencji i statystyki operacyjnej oraz operacyjno-kontrolerskiej.

6. Pracą grupy operacyjnej, operacyjno-kontrolerskiej oraz ewidencji i techniki operacyjnej kierują bezpośrednio dowódcy lub zastępcy dowódców GPK. Podział zadań w tym zakresie dowódca GPK uzgadnia z Szefem Wydziału II Brygady.

W GPK nie posiadających etatowych zastępców i wyspecjalizowanych grup zadania związane z operacyjnym zabezpieczeniem przejść /przejścia/ i obiektów powierzonych operacyjnej ochronie oraz kontrolę ruchu granicznego wykonuje skład osobowy pod bezpośrednim kierownictwem dowódcy GPK.

W przypadkach uzasadnionych szczególnymi okolicznościami dowódca GPK może czasowo wykorzystywać pracowników jednej grupy do wykonania zadań określonych dla innych grup GPK.

Niezależnie od powyższego do podstawowych zadań dowództwa GPK w tym zakresie należy:

- a/ organizowanie współdziałania ze wszystkimi przedsiębiorstwami i instytucjami obsługującymi ruch graniczny oraz organami granicznymi państw sąsiednich w celu koordynowania wspólnych działań w zakresie zapewnienia skutecznej i sprawnej kontroli granicznej osób i środków transportu a także zapewnienia ich udziału w zabezpieczeniu granicy państwowej i rozpoznawaniu cudzoziemców z kk;
- b/ organizowanie współdziałania z innymi GPK, sąsiednimi strażnicami WOP, terenowymi grupami Wydziału II Brygady /Sekcji II Batalionu/ i SB oraz komisariatami i posterunkami MO w celu wzajemnej wymiany informacji i uzgadniania wspólnych działań na wypadek naruszenia granicy państwowej lub innych zdarzeń;
- c/ organizowanie pracy operacyjnej i operacyjno-kontrolerskiej na rzecz KW ochrony kraju jak również umacniania bezpieczeństwa i porządku publicznego w ochranianych przejściach granicznych /przejściu granicznym/;
- d/ programowanie i planowanie przedsięwzięć operacyjnych i operacyjno-kontrolerskich oraz koordynowanie działań wszystkich podległych pracowników w celu skutecznego zabezpieczenia przejść granicznych /przejścia granicznego/ przed nielegalnym przekroczeniem granicy państwowej, zapewnienia sprawnej kontroli granicznej osób i środków transportu, zabezpieczenia obiektów powierzonych operacyjnej ochronie oraz udziału w KW ochronie kraju. Egzekwowanie pełnej realizacji zadań stawianych podwładnym.

7. Organizację i sposób realizacji zadań określonych dla GPK w niniejszych wytycznych regulują odrębne przepisy, w tym zarządzenia i wytyczne dotyczące udziału organów WOP w KW ochronie kraju, pracy filtracyjno-rozpoznawczej, selekcji osób przekraczających granicę państwa i współdziałania z innymi jednostkami operacyjnymi.

8. Zasięg terytorialny działania GPK wraz z przedsiębiorstwami, instytucjami i innymi obiektami powierzonymi operacyjnej

ochronie ustala Szef Wydziału II Brygady w uzgodnieniu z Dowódcą Brygady.

Szczegółowy zakres działania oraz obowiązki poszczególnych wyspecjalizowanych grup i osób funkcyjnych określa dowódca GPK.

III. STRAŻNICA LĄDOWA.

1. Pracę operacyjną na odcinku strażnicy lądowej organizuje się i prowadzi według wytycznych Szefa Wydziału II Brygady /kierownika sekcji II batalionu/, stosując środki, metody i formy określone w Instrukcji 006/70 MSW i przepisach wykonawczych.

2. Do zasadniczych zadań strażnicy lądowej w zakresie pracy operacyjnej należy:

- a/ operacyjne zabezpieczenie odcinka powierzonego do ochrony i skuteczne przeciwdziałanie nielegalnym przekroczeniom granicy drogą operacyjną;
- b/ operacyjne rozpoznanie strefy działania w zakresie niezbędnym dla kontrwywiadowczej ochrony kraju;
- c/ prowadzenie działań operacyjno-poszukiwawczych za sprawcami przestępstw granicznych i innych, ściganych przez właściwe organy;
- d/ prowadzenie działań operacyjnych na rzecz dalszego umacniania bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Wymienione zadania w pełnym zakresie realizują lądowe strażnice kadrowe pod bezpośrednim kierownictwem dowódców strażnic, natomiast lądowe strażnice rozwinięte w zakresie określonym w pkt 15-16 pod nadzorem Wydziałów II Brygad /sekcji II batalionów/.

A. Lądowa strażnica kadrowa.

3. Operacyjne zabezpieczenie odcinka strażnicy i skuteczne przeciwdziałanie nielegalnym przekroczeniom granicy wymaga

posiadania odpowiednio dobranych, zorganizowanych i wyszkolonych osobowych źródeł informacji.

Osobowe źródła informacji organizuje się w miejscach dogodnych do przekroczenia granicy, w punktach styku faktycznych i potencjalnych sprawców przestępstw granicznych z ludnością pogranicza, na stwierdzonych i przewidywanych kierunkach przestępczości oraz wśród mieszkańców pogranicza karanych i podejrzanych o przestępstwa graniczne. Kandydatami do współpracy w charakterze tajnych współpracowników, kontaktów operacyjnych i kontaktów służbowych mogą być osoby posiadające określone możliwości i wyrażające chęć udzielenia pomocy w ochronie granicy.

Posiadanie, pobudzanie i właściwe wykorzystanie osobowych źródeł informacji wymienionych kategorii w ochronie granicy należy do obowiązków dowódcy strażnicy, jego zastępcy i pomocnika /pomocników/. Z kontaktami służbowymi i operacyjnymi pod nadzorem oficerów /chorążych/ pracują również dopuszczeni do pracy zwiadowczej podoficerowie rozpoznawczy strażnicy po przeszkoleniu operacyjnym.

4. Posiadane osobowe źródła informacji wykorzystuje się do prowadzenia intensywnego i ciągłego rozpoznania operacyjnego strefy działania oraz osób, zjawisk i zdarzeń stanowiących zagrożenie dla nienaruszalności granicy i bezpieczeństwa państwa. Celem rozpoznania operacyjnego jest uzyskiwanie aktualnych i wartościowych informacji o zamierzonych lub dokonanych przestępstwach granicznych istotnych w ochronie granicy.

Informacje o zamierzonych przestępstwach granicznych nie noszących cech zorganizowanych wykorzystuje się doraźnie, dążąc do zatrzymania osób podejrzanych na gorącym uczynku przestępstwa lub z dowodami rzeczowymi. W przypadkach mniejszej wagi gdy ma się do czynienia z osobami nieletnimi względnie nieświadomymi swych czynów stosuje się odpowiednie przedsięwzięcia profilaktyczno-zapobiegawcze w celu niedopuszczenia do przestępstwa.

Informacje o zamierzonych lub dokonanych przestępstwach granicznych, noszących cechy zorganizowane, wyjaśnia się i pogłębia lub sprawdza i rozpracowuje w trybie określonym przez Instrukcję 006/70 MSW i przepisy wykonawcze.

5. Obiekt szczególnego zainteresowania kadry operacyjnej strażnicy winny stanowić osoby karane za przestępstwa graniczne, osoby podejrzane o przestępstwa graniczne i osoby noszące się z zamiarem ucieczki do KK, jak również osoby wrogo ustosunkowane do PRL, utrzymujące podejrzane kontakty z cudzoziemcami z kk i osobami zamieszkałymi poza granicami kraju.

Zależnie od charakteru i aktualności posiadanych informacji wymienione osoby kontroluje się, inwigiluje, sprawdza lub rozpracowuje w ramach odpowiednich spraw operacyjnych. Sprawdzenie i rozpracowanie może być poprzedzone czynnościami wstępnymi w ramach rejestrowanych materiałów wstępnych.

Obowiązek zakładania i prowadzenia spraw operacyjnych i materiałów wstępnych spoczywa na dowódcy strażnicy, jego zastępcy i pomocniku /pomocnikach/. Stosuje się przy tym odpowiednie postanowienia Instrukcji 006/70 MSW i przepisów wykonawczych.

6. Do prowadzonych spraw operacyjnych i materiałów wstępnych oraz w środowiskach i grupach podatnych na wpływy elementu wrogiego i przestępczego pozyskuje się wartościowych tajnych współpracowników. Pozyskania tego charakteru i praca z pozyskanymi ma na celu ofensywne zwalczanie zorganizowanej przestępczości granicznej, jak również ujawnianie przejawów innej wrogiej i przestępczej działalności na odcinku, w tym montowania nielegalnych kanałów łączności i przerzutu przez granicę państwa.

Uzyskane materiały tego charakteru przekazuje się do Wydziału II Brygady /sekcji II batalionu/ z wnioskami i propozycjami co do sposobu wykorzystania. Dalsze działania podejmuje się zależnie od decyzji Wydziału /sekcji/.

Materiały naprowadzające na działalność szpiegowską przekazuje się do wykorzystania właściwym Wydziałom II KWMO, natomiast wszelkie działania ofensywne wobec cudzoziemców i osób powracających do PRL po samowolnym przedłużeniu pobytu za granicą i w sprawach o zabarwieniu szpiegowskim konsultuje się na bieżąco z tymi Wydziałami.

7. Działania operacyjno-poszukiwawcze za sprawcami przestępstw granicznych i innych prowadzi się przy pomocy posiadanych osobowych źródeł informacji:

a/ w toku bezpośredniego pościgu - według decyzji dowódcy strażnicy;

b/ w innych przypadkach lub negatywnego wyniku pościgu - w ramach odpowiedniej sprawy operacyjnej na zdarzenie lub osobę.

Celem prowadzonych działań operacyjno-poszukiwawczych jest ustalenie sprawcy i jego powiązań przestępczych oraz zatrzymanie i pociągnięcie do odpowiedzialności karnej.

Identyczny tryb postępowania obowiązuje w przypadku uzyskania informacji o zaistniałej ucieczce mieszkańca pogranicza do kk z terytorium PRL lub innego państwa socjalistycznego, jak również obywatela ks z terytorium PRL do kk na odcinku strażnicy. Celem działań operacyjno-poszukiwawczych i prowadzonej sprawy operacyjnej w tym przypadku jest ustalenie okoliczności ucieczki, metod i sposobów nielegalnego przekroczenia granicy oraz powiązań przestępczych uciekiniera. Należy przy tym mieć na uwadze wykrycie i ewentualne kontrolowanie kanału przerzutowego.

8. Każde zaistniałe przerwanie graniczne /ucieczka z kraju/ sygnalizuje luki w operacyjnym zabezpieczeniu odcinka i niedociągnięcia w pracy operacyjnej w strefie działania. W związku z tym celowe i konieczne jest prowadzenie operacyjnych postępowań wyjaśniających na okoliczność zaistniałych przerw /ucieczek/ w celu ustalenia przyczyn, które umożliwiły dokonanie przestępstwa oraz usunięcie ich w możliwie najkrótszym czasie.

Postępowanie takie obowiązany jest prowadzić dowódca strażnicy i składać meldunek Szefowi Wydziału II Brygady /kierownikowi sekcji II batalionu/. Pożyczany jest udział oficera kierunkowego Wydziału /sekcji/ w takim postępowaniu a zwłaszcza w ważniejszych przypadkach.

9. Operacyjne rozpoznanie strefy działania strażnicy na rzecz kontrwywiadowczej ochrony kraju obejmuje:

- a/ wstępne rozpoznanie cudzoziemców z kk i posiadaczy paszportów konsularnych, przybyłych na pobyt czasowy na pogranicze, jak również mieszkańców pogranicza, wyjeżdżających prywatnie i służbowo do kk w celu wyselekcjonowania osób podlegających kontroli pionu II SB lub godnych uwagi operacyjnej z innych względów /stanowisko, posiadane informacje, działalność, zagrożenie, kontakty, zachowanie się itp./;
- b/ operacyjną ochronę wskazanych obiektów szczególnie ważnych dla obronności i gospodarki narodowej oraz przeciwdziałanie penetracji wywiadowczej tych obiektów ze strony obywateli PRL i cudzoziemców, a zwłaszcza pracowników przedstawicielstw dyplomatycznych kk, myśliwych dewizowych, stażystów i specjalistów przebywających w PRL oraz turystów zagranicznych;
- c/ ustalanie godnych uwagi operacyjnej faktów kontaktowania się obywateli PRL i KS z cudzoziemcami z KK zarówno dwustronnych jak i trójstronnych na terytorium Polski i państw sąsiednich;
- d/ ujawnianie innych osób podejrzanych o prowadzenie działalności godzącej w interesy państwa.

Rozpoznanie operacyjne w podanych kierunkach i wymienionych celach prowadzą oficerowie, chorążowie i podoficerowie rozpoznawczy, łącząc je umiejętnie z rozpoznaniem operacyjnym na rzecz ochrony granicy w oparciu o posiadane osobowe źródła informacji oraz specjalnie pozyskane w tym celu kontakty służbowe, kontakty operacyjne i tajnych współpracowników.

W odpowiedniej formie i w odpowiednim zakresie włącza się do tego rozpoznania pozostałych żołnierzy strażnicy i ludność pogranicza pozytywnie ustosunkowaną do WOP.

10. Wyselekcjonowane osoby, ujawnione fakty penetracji i ustalone kontakty z cudzoziemcami z kk, godne uwagi operacyjnej SB lub stanowiące zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa niezwłocznie zgłasza się Wydziałowi II Brygady /sekcji II batalionu/ wraz z uzyskanymi materiałami celem przekazania do wykorzystania Wydziałowi II KWMO /innemu właściwemu pionowi SB/ względnie uzgodnienia dalszych przedsięwzięć.

W sprawach pilnych i nie cierpiących zwłoki dotyczących zwłaszcza penetracji obiektów stosuje się techniczne środki łączności lub spec. gońców. Obowiązuje przy tym przestrzeganie przepisów o zachowaniu tajemnicy państwowej i służbowej.

11. Działania operacyjne na rzecz dalszego umacniania bezpieczeństwa i porządku publicznego na pograniczu polegają przede wszystkim na:

- a/ ujawnianiu drogą operacyjną i zgłaszaniu kompetentnym organom SB i MO przestępstw politycznych, gospodarczych, karno-skarbowych, kryminalnych i innych pospolitych, w tym faktów działalności opozycyjnej, niegospodarności, marnotrawstwa mienia społecznego i niewłaściwych nastrojów;
- b/ udzielaniu pomocy w rozpoznawaniu i dezintegracji tworzących się grup chuligańsko-pasożytniczych i innych społecznych, jak również w rozpoznawaniu i likwidacji melin przestępczych;
- c/ skutecznym zapobieganiu wykroczeniom granicznym i innym naruszającym ład i porządek publiczny.

Przekazywanie informacji operacyjnej właściwym organom SB i MO odbywa się za pośrednictwem Wydziału II Brygady /sekcji II batalionu/ a udział kadry strażnic we wspólnych działaniach operacyjnych z terenowymi jednostkami SB i MO - za zgodą Szefa Wydziału /kierownika sekcji/.

12. Pełne i racjonalne wykorzystanie stanu osobowego do pracy operacyjnej wymaga podziału strefy działania strażnicy na rejony działania operacyjnego oficerów i chorążych.

Pod pojęciem strefy działania strażnicy należy rozumieć obszar pasa granicznego szerokości od 10 do 15 km przyległy do linii granicznej i styków z sąsiednimi pododdziałami granicznymi.

Styki z sąsiadami na niezbędną głębokość oraz tylną granicę strefy działania strażnicy ustala Dowódca Brygady /batalionu/ na wniosek Zastępcy Dowódcy Brygady /batalionu/ d/s Związku.

13. Podział strefy działania strażnicy na rejony działania operacyjnego oficerów i chorążych dokonuje dowódca strażnicy, sporządzając odpowiedni dokument do sprawy obiektowej.

Dokonany podział wymaga akceptacji Szefa Wydziału II Brygady /kierownika sekcji II batalionu/ i zatwierdzenia przez Dowódcę Brygady /batalionu/.

14. Oficerowie i chorążowie oraz dopuszczeni do pracy zwiadowczej podoficerowie rozpoznawczy prowadzą pracę operacyjną w wyznaczonych rejonach /podoficerowie - w rejonach służbowych/ w ramach dobowych planów służby i miesięcznych /kwartalnych/ planów pracy zwiadowczej, opracowanych przez dowódcę strażnicy.

Plany pracy zwiadowczej dla strażnicy zatwierdza i rozlicza z ich wykonania Szef Wydziału II Brygady /kierownik sekcji II batalionu/.

B. Lądowa strażnica rozwinięta.

15. W lądowej strażnicy rozwiniętej do czasu przeszkolenia i wprowadzenia oficerów i podoficerów rozpoznawczych do pracy operacyjnej rozwija się i doskonali szeroką, oficjalną współpracę z terenowymi organami władzy i ludnością pogranicza na rzecz ochrony granicy, KW ochrony kraju oraz dalszego umacniania bezpieczeństwa i porządku publicznego na pograniczu.

Po przeszkoleniu operacyjnym włącza się kolejno do działań operacyjnych dowódcę i zastępcę dowódcy strażnicy a następnie podoficerów rozpoznawczych, przechodząc stopniowo od najprostszycy środków, metod i form pracy operacyjnej do bardziej złożonych. Z reguły wprowadzenie winno rozpocząć się od pracy z kontaktami służbowymi i operacyjnymi oraz od prowadzenia rozpoznania operacyjnego w strefie działania na rzecz ochrony granicy i KW ochrony kraju w trybie określonym dla lądowych strażnic kadrowych.

16. Obowiązek wprowadzenia dowództwa strażnicy i podoficerów rozpoznawczych do działań operacyjnych spoczywa na Wydziale II Brygady /sekcji II batalionu/.

Wytyczne niniejsze mają charakter trwałe i podlegają przechowaniu w teczce obowiązujących przepisów do czasu anulowania.

SZEF ZARZĄDU ZWIADU
WOJSK OCHRONY POGRANICZA

płk mgr Edward TARALA

Odbito i rozesłano
wg rozdz. jak w a/a

Wyk. płk Z.J.

Dnia 30.03.1978 r.

Druk: AP, nr ks.0290

dotatkowo wyk. w 60 egz.
i rozesł. wg spec. rozdz.